

Jaarverslag GALA 2024

De Wolden

Iedereen doet mee! Op weg naar meer gezonde jaren voor onze inwoners.

Inhoudsopgave

Jaarverslag GALA 2024 De Wolden	1
1. Inleiding en terugblik	3
2. Realisatie inspanningen per opgave	5
2.1 Meer kinderen hebben een kansrijke start	5
2.2 Meer inwoners ervaren een betere mentale gezondheid	8
2.3 Meer inwoners hebben een gezond gewicht	11
2.4 Meer inwoners gaan verantwoord om met alcohol.....	14
2.5 Meer vitale senioren die minder kwetsbaar zijn	15
2.6 Samenwerking met inwoners	18
3. Financien GALA	Error! Bookmark not defined.
4. SWOT analyse en conclusies	19
5. Vooruitblik 2025	21
6. Bijlagen	22

1. Inleiding en terugblik

Inleiding en Terugblik

In 2023 heeft de gemeente De Wolden het programmaplan Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ontwikkeld als onderdeel van de IZA en GALA-ontwikkelingen, ondersteund door de brede SPUK GALA 2023-2026. Dit plan richt zich op het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van onze inwoners, met als ambitie: "Iedereen doet mee! Op weg naar meer gezonde jaren voor onze inwoners."

Gezond en actief Leven Akkoord

De opgave van het GALA is om enerzijds een stevig programma te ontwikkelen op het gebied van gezondheidsbevordering, in samenhang met bestaand beleid. We werken aan een gezonde generatie in 2040. Anderzijds gaat het GALA over een betere samenwerking in de keten. Hoe zorgen we ervoor dat inwoners, waar dat niet nodig is, niet naar (medische) zorg gaan. We zoeken naar normalere en duurzamere oplossingen en werken daarin samen met onze inwoners en maatschappelijk partners. Dit is nodig als een van de manieren om de gezondheidszorg richting de toekomst bereikbaar en toereikend te houden.

Het programmaplan GALA heeft als filosofie dat we niet allemaal nieuwe projecten gaan ontwikkelen, maar plussen en versnellingen zetten op bestaande ontwikkelingen en projecten.

Integrale aanpak

Vanuit gemeente De Wolden kiezen we voor een integrale aanpak in het sociaal domein. Dit betekent dat we armoedebeleid, re-integratie, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord, de nota jeugd en de hervormingsagenda jeugd niet los van elkaar zien. We werken samen met onze inwoners en partners en zetten geen zorg in waar dit niet nodig is. Dit doen we vanuit de overtuiging dat dit het beste is voor onze kwetsbare inwoners en dat dit de enige manier is om zorg en ondersteuning betaalbaar te houden. Onze ambitie is "Iedereen doet mee!" en we streven naar een samenleving waarin opgaven, inhoud, samenwerking en financiën hand in hand gaan.

Terugblik op 2024

Het jaar 2024 stond in het teken van de implementatie en verdere ontwikkeling van diverse inspanningen vanuit het programmaplan. We zijn trots op de behaalde resultaten en de samenwerking met verschillende partners. Enkele hoogtepunten zijn:

- **Kansrijke Start:** De lokale coalitie Kansrijke Start is succesvol van start gegaan, met projecten zoals "Nu Niet Zwanger" en "Moeders van De Wolden" die kwetsbare gezinnen ondersteunen.
- **Mentale Gezondheid:** Er is ingezet op het verbeteren van de mentale gezondheid van onze inwoners, met initiatieven zoals Welzijn op Recept, Talentkracht en het sport- en cultuurkamp voor kinderen.
- **Gezond Gewicht:** De JOGG-aanpak is geïntensiveerd, met aandacht voor gezonde schoolpleinen en beweegvriendelijke omgevingen. Ook zijn er programma's gestart voor kinderen en volwassenen met overgewicht.
- **Verantwoord Alcoholgebruik:** Het ketenbeleid is geëvalueerd en we zijn gestart met de ontwikkeling van een communicatiecampagne over verantwoord alcohol gebruik van, voor en door jongeren uit De Wolden.

- **Vitale Senioren:** De DOS-werkwijze is geïntroduceerd in Ruinerwold, en er zijn valpreventietrainingen gestart om senioren vitaal en minder kwetsbaar te maken.

Op basis van de ervaringen in 2024 zien we mooie ontwikkelkansen en geen aanleiding om een geheel nieuw uitvoeringsplan te maken. Voor 2025 is het uitvoeringsplan 2024 de basis met daarbij de volgende focuspunten;

- Integraliteit en samenwerking
- Groots denken en klein doen - focus op concrete resultaten en zichtbaarheid
- Inwoner betrokkenheid
- Herijking welzijnsbeleid

Leeswijzer

Het jaarverslag blikt terug op de behaalde resultaten in 2024 en geeft daarnaast aan waar onze focus en aandacht voor 2025 per opgave zit. In hoofdstuk 3 geven we inzicht in de financiën van het GALA en de SISA¹ verantwoording richting het Rijk.

Met het kernteam GALA is eind 2024 een evaluatie gehouden aan de hand van een SWOT analyse. De resultaten en conclusies vindt u in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 zijn de focuspunten voor 2025 voorzien van concrete acties.

Als bijlage bij dit jaarverslag vindt u het programmaplan GALA 2023-2026, de uitvoeringsagenda 2024 (die als basis dient voor de uitvoering in 2025) en begroting 2025-2026.

¹ Het Gezond en Actief Leven Akkoord komt via een specifieke uitkering (SPUK) bij de gemeente. Deze SPUK's worden verantwoord via een SISA (single investigation, singel audit). Dit betekent dat de accountant in de jaarrekening 2024 van de gemeente De Wolden controleert of wij de GALA gelden juist hebben besteed. De goedgekeurde jaarrekening van gemeente De Wolden is onze verantwoording richting het Rijk.

2. Realisatie inspanningen per opgave

2.1 Meer kinderen hebben een kansrijke start

De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede ontwikkeling en bepalend voor de kansen in het latere leven. De kans op een goede start krijg je maar één keer. Met de preventieketen Kansrijke Start maken we deze kans zo groot mogelijk. In De Wolden noemen we deze nieuw op te zetten samenwerking dan ook "Kansrijke Start". De ontwikkeling die we doormaken van eerste cel tot aan een tweejarige peuter is enorm. Deze ontwikkeling bepaalt voor een belangrijk deel wie we zijn. In geen enkele andere periode in ons leven worden zoveel mijlpalen bereikt. Op dit fundament bouwen we de rest van ons leven. Deze periode is dan ook cruciaal voor een goede ontwikkeling van jonge kinderen, hun gezondheid op volwassen leeftijd en de gezondheid van volgende generaties. Als je deze periode niet goed doorloopt, is het alsof je een valse start maakt. Vanuit de ambitie 'Iedereen doet mee! Op weg naar meer gezonde jaren voor onze inwoners' is de investering in de eerste 1000 dagen van een kind de belangrijkste.

In De Wolden worden al projecten uitgevoerd zoals Nu Niet Zwanger en Moeders van De Wolden. Nu Niet Zwanger ondersteunt kwetsbare mensen bij het maken van een bewuste keuze, over het moment van hun kinderwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger worden. Het programma helpt hulpverleners om met hun cliënten een open en eerlijk gesprek aan te gaan over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Moeders van De Wolden is een project van de gemeente De Wolden en helpt aanstaande moeders om tijdens de zwangerschap gezond te leven. Als je zwanger bent en problemen hebt, kan dat zorgen voor veel stress. Dat is niet goed voor de ontwikkeling van een baby. Eerst wordt daarom de oorzaak van de stress weggenomen. Na de bevalling helpt Moeders van De Wolden om een goede hechting en een gezonde ontwikkeling van het kind mogelijk te maken. Samen met de ouders werken we aan de zelfredzaamheid en het versterken van het eigen netwerk. Zo krijgt het kind een kansrijke start in het leven.

In De Wolden wordt sinds begin 2023 gewerkt aan de start van het lokale coalitieprogramma Kansrijke Start. Vanuit dit programma wordt in de toekomst een mix van erkende interventies en andere activiteiten ingezet, zoals Centering Pregnancy en Centering Parenting. Centering Pregnancy is een effectief bewezen methode rond het verkleinen van gezondheidsverschillen tussen zwangeren en zet in op normaliseren. Het programma is ontwikkeld in de Verenigde Staten en is in eerste instantie bedacht voor moeders in achterstandssituaties. Deze moeders doen vaak geen zwangerschaps cursus en hebben vaak geen groot netwerk. Met Centering Pregnancy krijgen alle zwangeren die deelnemen een aanbod waarbij de zwangerschapsbegeleiding en een cursus worden gecombineerd in groepsbijeenkomsten. De zwangeren hebben meer tijd met de verloskundige en elkaar, waardoor tijd is om te werken aan hun leefstijl en voorbereiding op het ouderschap. Doordat de groep intensief met elkaar optrekt, houden deelnemers er vaak blijvend contact aan over. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat moeders die deelnemen minder vaak vroeg bevallen en tevredener zijn over de prenatale zorg. Het resultaat van deelname is zichtbaar in de kraamperiode. Ook kan er gestart worden met Centering Parenting. Een vervolgmethode die is gekoppeld aan de begeleiding van het consultatiebureau in het eerste jaar van het kind. In de lokale coalitie werken gemeente, verloskundigen, kraamzorg, Moeders van Hoogetveen en De Wolden, welzijnswerk, jeugdgezondheidszorg, CJG, ervaringsdeskundige en eventuele andere ketenpartners samen aan de gestelde doelen.

De conclusie is dat met de start van de lokale coalitie Kansrijke Start de samenwerking meer geïntensiveerd kan worden. We kijken uit naar alles wat we nog gaan ontwikkelen de komende jaren in De Wolden.

Wat gaan we doen?

De komende jaren wordt ingezet op de start, het door ontwikkelen en versterken van de lokale coalitie Kansrijke Start en het programma dat daarbij hoort.

We gaan;

- Starten met een lokale coalitie Kansrijke Start in De Wolden en vanuit deze coalitie starten met bewezen effectieve interventies.
 - o Inzetten op deelname van zwangeren aan de Centering Pregnancy groepen. Vooral zwangeren in een kwetsbare situatie of met een lage Sociaal Economische Status (SES) achtergrond willen we stimuleren deel te nemen. Ook willen we dat er meer zwangeren deelnemen en doorstromen naar de Centering Parenting groepen.
 - o Meeliften op de ervaringen die in Hoogeveen opgedaan zijn.
- Doorgaan met Nu Niet Zwanger en Moeders van De Wolden.
- De samenwerking met de omliggende ziekenhuizen intensiveren, zodat zij kunnen doorverwijzen naar de lokale coalitie waar dit nodig is.
- In samenspraak met buurtsportcoaches onderzoeken wat er nodig is om meer zwangeren in beweging te krijgen. Hierin zien we samenhang met het Volwassenenfonds Sport & Cultuur.
- Inzetten op het versterken van relaties van jonge gezinnen/ouders. De geboorte van een kind is een hele impact op een gezin en op een relatie. Hoe maken we dit bespreekbaar en hoe kunnen we ervoor zorgen dat er interventies beschikbaar zijn als dit nodig is. We gaan samen met de coalitie en Moeders van De Wolden onderzoeken wat er nodig is.

Wat gerealiseerd en gedaan in 2024?

- Ontwikkelen van de kansrijke start coalitie De Wolden
 - o Gesproken met netwerkpartners over samenwerking, voordeel samenwerking, wat is meerwaarde. Meerwaarde wordt gezien, hoewel verloskundigen deelname lastig vinden vanwege de vele gebieden waarin hun inzet in een dergelijke coalitie wordt gevraagd.
 - o Medewerker VNN komt meekijken in kansrijke start coalitie want middelen gebruik is hoog onder zwangeren in De Wolden.
 - Hoe kun je dit beter signaleren en welke interventies zet je in.
 - o Voorstel om het multidisciplinair overleg geboortezorg samen te voegen met Hoogeveen
 - Martien en Marielle vanuit impology helpen hiermee om te zorgen voor een juiste agenda (efficiënt)
 - Impology begeleidt zowel de Kansrijke Start Coalitie in Hoogeveen als in De Wolden.
 - o Lokale coalitie Hoogeveen en De Wolden worden samengevoegd (voorbereiding)
 - o GIZ (gezamenlijke inschatting zorg) gemeenschappelijke analyse om te bepalen of zwangere kwetsbaar is (uniformiteit)
 - o Uitvraag gedaan naar meedoenpas onder zwangeren (uitkomst minder behoefte)

- Vanuit het Verloskundigen Samenwerkings Verband (VSV) is er een factsheet ontwikkeld voor de ziekenhuizen in de regio, zodat eventuele kwetsbare zwangeren verwezen kunnen worden naar de juist kansrijke start coalitie.
- Moeders van De Wolden is gecontinueerd, net als het programma Nu niet zwanger.

Wat niet gerealiseerd / wat kan beter / opvallendheden

- GIZ heeft nog extra stappen nodig. Intentie om samen te werken is er, maar uitwerking kan beter.
- Samenwerking op inhoud met verloskundige. Als er problemen zijn – dan ook meteen een oplossing zoeken en een organisatie erop zetten. Zou mooi zijn om meer aandacht te hebben voor het verkennende gesprek. Idee om verloskundigen training gesprekstechnieken aan te leren. Doel is om geen zorg in te zetten die niet perse nodig is.
- Beweegaanbod vanuit moeders Hoogeveen/De Wolden als opstap voor regulier aanbod. Sportfunctionarissen hierin meenemen.
- Verkennen met beleidsadviseur cultuur hoe (en of) cultuurcoach een rol kan spelen in kansrijke start coalitie.
- Inzetten op het versterken van relaties van jonge gezinnen/ouders. De geboorte van een kind is een hele impact op een gezin en op een relatie. Hoe maken we dit bespreekbaar en hoe kunnen we ervoor zorgen dat er interventies beschikbaar zijn als dit nodig is. We gaan samen met de coalitie en Moeders van De Wolden onderzoeken wat er nodig is.

Vooruitblik 2025

Kansen voor doorontwikkeling MDO door De Wolden toevoegen aan Hoogeveen binnen zelfde tijd.

- Hoe voer je het goede gesprek
- Hoe neem je met elkaar verantwoordelijkheid
- Trainingsprogramma

In november 2024 is bekend geworden dat Impology, onze partner binnen kansrijke start, gaat stoppen. We gaan in 2025 verkennen welke andere partij deze rol op zich kan nemen.

2.2 Meer inwoners ervaren een betere mentale gezondheid

Wat willen we bereiken?

Mentale gezondheid is een belangrijke voorwaarde om gezond te leven, gezond op te groeien en zelfstandig te kunnen meedoen aan de samenleving. Mentale gezondheid wordt landelijk gezien als één van de grootste gezondheidsrisico's voor de toekomst. Ook in De Wolden verslechterde in de periode 2019-2022 de mentale gezondheid van onze inwoners, van jong tot oud. Op basis van de cijfers hebben wij speciale aandacht voor onze kwetsbare inwoners en de jeugd. We doen dit zodat het voor alle inwoners gebruikelijker wordt om te praten over hun mentale gezondheid zodat inwoners weten welke handvatten er zijn om met hun mentale gezondheid aan de slag te gaan. We geloven hierbij onder andere in kansrijke sport- en cultuur interventies die zorgen voor minder stress en eenzaamheid of leren omgaan met stress. Bijvoorbeeld het sport- en cultuurkamp voor kinderen in de zomervakantie die niet op vakantie kunnen of de aanpak Eén Tegen Eenzaamheid vanuit Welzijn De Wolden samen met partners.

De mentale druk bij onze jeugd is hoog. Om als kind of als jongere gezond, veilig en succesvol op te groeien is het belangrijk om samen te werken met de omgeving van het kind. We zien de school hierin (naast ouders/verzorgers) als centrale plaats waar deze netwerken samenkomen en het vertrouwde klaslokaal de verbinding is met de wereld daarbuiten. Door kinderen al jong gezondheidsvaardigheden bij te brengen legt dit een basis voor bijvoorbeeld een gezond gewicht en een goede mentale gezondheid. Vanuit het Gezond en Actief Leven Programma ontwikkelen we, samen met de scholen, een programma per school waarin we werken aan zowel het verbeteren van mentale gezondheid als het werken aan een gezond gewicht. Hierbij sluiten we aan bij de ontwikkelingen op de scholen en zoeken we verbinding met welzijn, sport en cultuureducatie.

Volwassenen en senioren met een goede mentale gezondheid hebben een 15 tot 20 jaar langere levensverwachting dan mensen met een slechte mentale gezondheid, onder meer omdat mensen met een goede mentale gezondheid sneller herstellen van lichamelijke ziekten. Bij bijna de helft van de volwassenen en senioren in onze gemeente speelt het thema eenzaamheid. Mensen met een functiebeperking of een verstandelijke beperking voelen zich nog vaker eenzaam. Mensen die vereenzamen hebben minder mogelijkheid terug te vallen op een sociaal vangnet. Eenzaamheid werkt als een negatieve spiraal. Met bestaande bewezen effectieve en laagdrempelige interventies zoals de dagontmoeting voor kwetsbare inwoners, de ontwikkeling van de Domein Overstijgende Samenwerking (DOS) in dorpen en wijken en de invoering van Welzijn op Recept in alle huisartsenpraktijken willen wij sociale eenzaamheid signaleren en ernstige psychische klachten voorkomen. Tot slot willen we Welzijn De Wolden de opdracht geven om aan de slag te gaan met het onderwerp werkgevers en mantelzorg. Met een bevolking die ouder wordt en een krimpende beroepsbevolking zien we dat er steeds meer werkende mantelzorgers zijn. Om deze mantelzorgers te ondersteunen gaan we met werkgevers in gesprek om bewustwording te creëren en passende ondersteuning te ontwikkelen.

Wat gaan we doen?

- We organiseren beweeg- en cultuurontmoetingen voor senioren in de dorpen, zoals dorpsommetjes waarin het sociale aspect net zo belangrijk is als het fysieke aspect.
- We creëren meer mogelijkheden voor senioren om deel te nemen aan sport en cultuurverenigingen.

- Door de DOS-werkwijze uit te rollen in de dorpen werken we aan zorgzame gemeenschappen waar inwoners 'achtgeven op mekaar'.
- We gaan psychisch kwetsbare inwoners sneller toeleiden naar sociale/sport/beweegactiviteiten.
 - o In alle huisartsenpraktijken in De Wolden wordt daarom in 2025 gewerkt volgens de werkwijze Welzijn op Recept.
 - o Huisartsen worden geschoold in het voeren van 'het andere gesprek' (Positieve Gezondheid).
 - o Zoveel mogelijk professionals die werkzaam zijn in De Wolden worden getraind in het voeren van 'het andere gesprek'.
 - o Er worden afspraken gemaakt met de zorgverzekeraar dat consulten rond Welzijn op Recept een andere financiering kent.
- De ontwikkelde werkwijze rond Eén Tegen Eenzaamheid wordt voortgezet en verbonden aan de ontwikkeling Welzijn op Recept en Valpreventie.
- We realiseren een dekkend aanbod aan sociale, sport, cultuur en beweegactiviteiten in de dorpen:
 - o Waar aanbod ontbreekt wordt dit samen met inwoners gemaakt.
 - o We stemmen het preventieve aanbod van de huisartsen en de gemeente op elkaar af.
 - o De basisscholen ontwikkelen een plan dat past bij de vragen en ontwikkelingen binnen de school om invulling te geven aan een betere mentale gezondheid voor kinderen en een gezond gewicht.
- We gaan vanuit mantelzorgondersteuning inzetten op werkgevers en een actief mantelzorgbeleid. Hiermee zorgen we ervoor dat de groeiende groep werkende mantelzorgers beter in beeld is en passende ondersteuning krijgen waardoor zij minder snel overbelast raken in hun mantelzorgtaken.

Wat is gerealiseerd in 2024?

- Talentkracht is uitgevoerd (training). Gevolg geborgd, nieuwe trainingen voor 2024/2025 opgestart.
- Onderwijs/Jeugd agenda -> plan van aanpak, verbinding onderwijs en jeugd.
 - o Bijeenkomst 24 september met bestuurders onderwijs, welzijn, kinderopvang, gemeente, zorg
 - o 22 oktober vervolgbijsamenkomst met professionals
 - o Vervolgbijsamenkomst gericht op kinderen, jongeren en ouders
 - o Doel is om te komen tot een lokale aanpak onderwijs De Wolden waarin gezondheid een onderdeel is van de afspraken.
- Welzijn op recept is uitgerold binnen De Wolden
 - o Ruinen in 2025, rest in 2024
 - o In november waren er 26 consulten welzijn op recept.
 - o Tevredenheid over samenwerking met huisartsen
 - o Goede doorverwijzing vanuit welzijn naar andere onderdelen
 - o Sociale kaart voor De Wolden wordt ontwikkeld door Welzijn de Wolden.
- Ruinerwold – DOS / zorgzame gemeenschappen loopt
 - o Werkgroepen zijn opgericht
 - o Dorpsregisseur is aangesteld
 - o Sessie samenwerking buurtteams staat gepland
- Een tegen eenzaamheid
 - o Aanbod loopt, wordt uitgevoerd door Welzijn De Wolden en sluit aan bij de vragen van inwoners
- Mantelzorgondersteuning

- Welzijn de Wolden heeft een plan ontwikkeld hoe we meer werkende mantelzorgers in beeld kunnen krijgen en welke ondersteuningsbehoefte zij hebben. Daarnaast worden gesprekken met werkgevers gevoerd.

Wat hebben we niet gerealiseerd in 2024?

- We organiseren beweeg- en cultuurontmoetingen voor senioren in de dorpen, zoals dorpsommetjes waarin het sociale aspect net zo belangrijk is als het fysieke aspect.
- We creëren meer mogelijkheden voor senioren om deel te nemen aan sport en cultuurverenigingen.

Aandachtspunten voor 2025

- Verbinding welzijnscoach en sportfunctionaris en cultuurcoach -> aandacht voor samenwerking
- Samenwerking onderwijs en sportfunctionaris en cultuurcoach
 - Voorbeeld integraal kindcentrum team De Wolden (als voorbeeld)
- Herstelgerichte hulp en doorontwikkeling van valpreventie / vitaal ouder worden. Hoe zorgen we voor een sterke keten.

Positionering van buurtteams in de ontwikkeling van het zorglandschap – hoe doen we dit? Hoe verhoudt dit zich tot zorgzame gemeenschappen.

Opgave voor welzijn – hebben we een gelijkgericht beleid? Herijking van het welzijnsbeleid.

Vervolg overleg opgaveteam mentale gezondheid

- Belangrijk om elkaar regelmatig te zien

2.3 Meer inwoners hebben een gezond gewicht

Wat willen we bereiken?

Na roken vormt overgewicht de belangrijkste oorzaak van ziekten in Nederland. Steeds meer mensen ontwikkelen hierbij hart- en vaatklachten of diabetes. De zorgkosten door ongezonde voeding en weinig beweging zijn hoog. Bovendien kunnen overgewicht en obesitas leiden tot psychisch leed, arbeidsongeschiktheid en ziekteverzuim. Kinderen worden vaker gepest en buitengesloten op school. Ze hebben een grotere kans om depressie of angsten te ontwikkelen. Volwassenen met obesitas hebben minder kans op een baan. Er kan sprake zijn van een neerwaartse spiraal: weinig bewegen en ongezonde voeding leidt tot overgewicht. Dat maakt bewegen lastiger, waardoor het overgewicht kan toenemen of verschuiven naar obesitas. Overgewicht heeft niet altijd te maken met ongezond gedrag of veel eten. Onderliggende aandoeningen of medicatie kunnen ook leiden tot overgewicht.

Zoals beschreven in de gezondheidsopgave (hoofdstuk 2) wordt met het toenemen van de leeftijd het percentage inwoners met gezond gewicht lager. We streven naar meer inwoners op gezond gewicht. We weten dat dit een grote uitdaging is, gezien de huidige stijgende trend. Ook blijkt dat veel inwoners zich niet allemaal bewust zijn van hun eigen gewicht/BMI. De BMI (Body Mass Index) is een internationaal gebruikte maat die laat zien of je een gezond gewicht hebt in verhouding tot je lengte. De BMI geeft een inschatting van hoe gezond je lichaamsgewicht is.

Voeding en bewegen zijn belangrijke factoren in het bereiken van een gezond gewicht. Het stelt ook eisen aan de inrichting van een gezonde fysieke leefomgeving: bijvoorbeeld kinderen spelen vaker buiten en volwassenen en senioren maken vaker een ommetje.

Volwassenen met overgewicht en obesitas kunnen gebruik maken van een Geïntegreerde Leefstijl Interventie (GLI). Een GLI-programma is een leefstijlprogramma voor mensen met overgewicht en wordt gefinancierd vanuit de zorgverzekeraar. In De Wolden zijn we gestart met dit programma. De komende jaren geven we hier verder vorm en inhoud aan samen met partijen zoals fysiotherapiepraktijken, huisartsen, diëtisten en de psychische gezondheidszorg.

Wat gaan we doen?

- We baseren onze ontwikkelingen op de lokale huidige samenwerking waarbij het onze ambitie is om te voldoen aan de landelijke preventieketens voor de aanpak overgewicht bij kinderen en volwassenen.
- We gaan de JOGG-aanpak intensiveren, waarin we de leefomgeving van kinderen en jongeren structureel gezonder maken. Te denken valt aan de Gezonde School aanpak, groene schoolpleinen, verbinding met de speelbossen, Bewegen In de Openbare Ruimte (BIOR). Hierin wordt intensief samengewerkt tussen de JOGG-regisseur, buurtsportcoaches en de scholen. Bij groene schoolpleinen denken we aan een transitie naar een speels en natuurrijk schoolplein bij iedere school.
- Voor kinderen en volwassenen met overgewicht of obesitas is passende ondersteuning, begeleiding en zorg toegankelijk (zoals het programma Kidslife voor kinderen en de Geïntegreerde Leefstijl Interventie (GLI) voor volwassenen).
- Blijven stimuleren van een gezonde leefstijl (met voldoende hulp, ondersteuning en sport, cultuur- en beweegaanbod) ook na deelname aan een tweejarig GLI-programma.
- In het beweegaanbod is er aandacht voor aangepast sporten zoals bijvoorbeeld G-sporten.

- In 2026 hebben vijf locaties zoals sportaccommodaties en dorpshuizen een startgesprek gehad met de JOGG-Teamfit coach en de intentie uitgesproken om aan de slag te gaan met een gezonder voedingsaanbod.
- In 2026 wordt bij ieder nieuw project in de openbare ruimte (denk aan: vormgeving omgevingsvisie en ontwerp van woningbouw) rekening gehouden met het toepassen en inrichten van een beweegvriendelijke omgeving (intern noemen we dit Bewegen In de Openbare Ruimte, oftewel BIOR).
- Om meer inwoners te laten voldoen aan de beweegrichtlijnen, zetten de buurtsportcoaches in op (erkende) sport- en beweeginterventies, bijvoorbeeld een 10.000 stappen per dag uitdaging.

Wat hebben we gerealiseerd in 2024?

JOGG Aanpak

Gezonde schoolaanpak

Jaarlijks worden de scholen geïnformeerd over de landelijke stimuleringsbijdrage en EU schoolfruit. Waar nodig kunnen de sportfunctionarissen of de GGD ondersteuning bieden bij de Gezonde schoolaanpak.

- De scholen zijn geïnformeerd over EU schoolfruit.
- 1 oktober: het eerste JOGG-weetje is gedeeld met de scholen en kinderopvang
- Wolderwijs is bezig met gezond voedingsbeleid op de scholen.
- De JOGG-regisseur sluit aan bij de Drentse JOGG-bijeenkomst.

Groene schoolpleinen

De Arendsvleugel in Ruinerwold heeft een groen schoolplein. OBS De Horst is ook goed bezig. Verder niet alles in beeld, dit is een wens voor 2025 ook in het kader van de nieuwe mogelijkheden vanuit de provincie om bij te dragen aan de ontwikkeling van groene schoolpleinen.

Speelbossen

Er zijn speelbossen in Veeningen, Echten en Kerkenveld. Verder niet alles in beeld.

BIOR

Vier sportfunctionarissen zijn opgeleid in BIOR.

Boerderij educatie

Vanuit het preventiemenu wordt boerderij educatie aangeboden bij boerderij Straathof.

Gezond voedingsaanbod en dorpshuizen

- 21 februari 2024: startgesprek bij korfbalvereniging KIOS in Ruinerwold. Ze willen de voeding badge behalen.
- 29 oktober 2024: Wineke Holtrop is aangesloten bij het team sportfunctionarissen om te praten over de inzet van TeamFit.

November/december: de sportfunctionarissen delen de informatie over TeamFit met de sportverenigingen.

Geïntegreerde Leefstijl Interventie (GLI)

Volwassenen met overgewicht en obesitas kunnen gebruik maken van een Geïntegreerde Leefstijl Interventie (GLI). Een GLI-programma is een leefstijlprogramma voor mensen met overgewicht en wordt gefinancierd vanuit de zorgverzekeraar. In gemeente De Wolden zijn we gestart met dit programma.

- Gesprekken gehad 'Paramedisch Zorg Groep' Dokter Drenthe – gaan zelf ook aan de slag met duidelijk overzicht van aanbod.
- Eerste gesprekken gehad met GLI-aanbieders – bijna met alle aanbieders een afspraak gepland.
- Vraag gesteld bij de gesprekken GLI-aanbieder(s) of ze in kaart willen brengen wat de GLI-deelnemers aan bewegen doen of is gaan doen.
- Betrokken bij Gezonde Leefstijl Club Zuidwolde en neem dit voorbeeld mee naar andere GLI- aanbieders met het doel dat er meerdere groepen ontstaan die samen hun goedheid willen verbeteren en houden.

Gezondheid en de openbare ruimte

29 oktober: de beleidsadviseurs gezondheid en de GGD hebben een interactieve presentatie gegeven over gezondheid in relatie tot het omgevingsplan in het team ruimtelijke ontwikkeling.

Om meer inwoners te laten voldoen aan de beweegrichtlijnen, zetten de buurtsportcoaches in op (erkende) sport- en beweeginterventies, bijvoorbeeld een 10.000 stappen per dag uitdaging.

Hier zijn nog geen stappen in gezet. Het team sportfunctionarissen moest eerst weer op formatie komen. Dit is een actiepunt voor 2025.

2.4 Meer inwoners gaan verantwoord om met alcohol

Binnen de gemeente De Wolden zijn zowel roken, middelengebruik als verantwoord omgaan met alcohol gezondheidsrisico's. Vanuit de noodzaak om te focussen kiezen we als opgave om in te zetten op verantwoord alcohol gebruik. Dit betekent niet dat roken en middelengebruik geen aandacht nodig heeft. De inzet op roken en middelengebruik zijn onder andere opgenomen in het volksgezondheidsbeleid en in het preventie en handhavingsplan.

Wat willen we bereiken?

In De Wolden wordt veel alcohol gedronken en vaak in grote hoeveelheden. De komende jaren hopen wij te bereiken dat meer inwoners verantwoord omgaan met alcohol. Dit zien we graag terug in de cijfers.

Problematisch alcoholgebruik leidt tot hoge maatschappelijke kosten. Onder andere productiviteitsverlies, vroegtijdig overlijden, verkeersongevallen, ziekte en verslaving (en dus ook zorgkosten), kosten voor politie en justitie en problemen in de persoonlijke levenssfeer. Daarom is het doel om inwoners verantwoord om te laten gaan met alcohol.

Wat gaan we doen?

- We sluiten aan bij de acties genoemd in het Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2023-2026 van gemeente De Wolden. Zoals Keten United waarbij deelnemers, ouders en perceeleigenaren van keten voorlichting krijgen over bijvoorbeeld verantwoord alcohol schenken.
- Ouders willen we bewust maken over alcoholgebruik onder de 18 jaar. Dit gaan we doen tijdens ouderavonden in groep 8 (voorlichting geven).
- Daarnaast stimuleren we frisfeesten georganiseerd door Welzijn De Wolden. Tijdens deze frisfeesten laten we zien dat feesten ook gezellig kunnen zijn zonder alcohol.
- We willen dat alle professionals in 2026 getraind zijn in het signaleren van (overmatig) alcoholgebruik en weten naar wie ze kunnen doorverwijzen.
- De gemeente promoot ieder jaar actief IkPas en NIX18. Dit is een initiatief om in januari geen alcohol te drinken om te zien wat het je oplevert, zoals bewustwording van alcoholgebruik, minder alcohol drinken, beter slapen, lichamelijk en mentaal fitter voelen, doorbreken van gewoontegedrag, een goed voorbeeld voor jongeren en afvallen.
- We staan open voor andere initiatieven die niet in het Preventie- en Handhavingsplan alcohol staan, maar wel bijdragen aan ons doel om meer inwoners verantwoord om te laten gaan met alcohol. Hierin is VNN onze partner en maken we gebruiken bij effectieve interventies die zij aanbieden.

Wat hebben we gerealiseerd in 2024?

- Het ketenbeleid is geëvalueerd
- In samenspraak met bureau Kiemkracht wordt er een uitvoeringsagenda ontwikkeld.

2.5 Meer vitale senioren die minder kwetsbaar zijn

Wat willen we bereiken?

Onze bevolkingssamenstelling verandert. We worden gemiddeld steeds ouder en in verhouding komen er minder nieuwe inwoners. Dit wordt ook wel (dubbele) vergrijzing en ontgroening genoemd. De groep senioren groeit waarbij er meer senioren bijkomen en er in verhouding minder senioren overlijden omdat we steeds ouder worden. Daarnaast zien we dat de beroepsbevolking krimpt en kleiner is dan het aantal senioren.

We leven langer en hebben soms te maken met een combinatie van chronische ziekten. In Nederland kennen we de situatie dat, ook met chronische aandoeningen, de kwaliteit van leven behouden kan blijven. Tegelijkertijd neemt daarmee de zorgvraag wel toe.

Vanwege het groeiend aantal senioren met een zorgvraag staat de zorg onder druk. De Wmo kent een instroom die elk jaar stijgt. De huisartsen, wijkverpleging, medische specialistische zorg en de verpleeghuiszorg zien ook een stijging in het aantal cliënten. De mogelijkheden om aan deze grotere vraag te voldoen nemen juist af door een krimpende beroepsbevolking. Daarnaast staan de budgetten onder druk.

Daarom is het belangrijk dat inwoners, ook als ze ouder worden, zo lang mogelijk fit en vitaal blijven. In de eerste plaats voor henzelf, omdat het bijdraagt aan een gelukkig leven. Anderzijds, zodat er zorg beschikbaar blijft voor als dit echt nodig is. Aan de andere kant biedt de groeiende groep senioren ook een kans. Dit zijn allemaal inwoners die van betekenis willen zijn en iets voor een ander willen doen. Hier zetten we op in door, vanuit het project DOS Drenthe, in een dorp te starten met het gedachtengoed achter de Domein Overstijgende Samenwerking.

In De Wolden wordt al samengewerkt rond senioren. De integrale teams bij de huisartsen zijn hiervan een mooi voorbeeld. Een werkwijze waarbij de huisarts, maatschappelijk werk, wijkverpleging en Wmo afstemming zoeken over inwoners in een kwetsbare situatie om deze inwoners zo optimaal mogelijk te ondersteunen.

De dagontmoeting als algemene voorziening zorgt ervoor dat er minder geïndiceerde dagbesteding nodig is en met de invoering van herstelgerichte hulp bij de Wmo zetten we in op het oplossen van het ondersteuningsvraagstuk in plaats van afhankelijkheid van zorg en ondersteuning. Daarnaast werken we steeds intensiever samen met de woningcorporaties waar het gaat om zorg, senioren en wonen. Veel zorg zal in de toekomst thuis geleverd gaan worden en dan is een passende woning in een zorgzame omgeving belangrijk.

Maar er is meer nodig. Om de zorg richting de toekomst bereikbaar en toereikend te houden en om ervoor te zorgen dat er meer vitale senioren zijn die minder kwetsbaar zijn.

Wat gaan we doen?

- De DOS-werkwijze wordt gestart in een dorp in De Wolden om samen met inwoners invulling te geven aan werken aan zorgzame gemeenschappen.
- Per jaar krijgen 14% van alle thuiswonende senioren een risico inschatting op valrisico.
- Per jaar volgen 3% van de gescreende senioren een valpreventie training die wordt gegeven door de buurtsportcoaches.
- We maken afspraken met fysiotherapeuten en zorgverzekeraar over de samenwerking in de keten rond fysieke ondersteuning van senioren.

- Samen met de partners van de beleidsgroep integrale zorg maken we afspraken over de signalering en doorverwijzing van senioren naar valpreventie screening en training.
- We verkennen of herstelgerichte hulp vanuit de Wmo preventief ingezet kan worden.
- De buurtsport- en cultuurcoaches gaan in overleg met ouderen, sport- en cultuurverenigingen verkennen welk aanbod er ontwikkeld of versterkt kan worden voor de doelgroep senioren.
- Er worden in dorpen/kernen fittesten aangeboden door de buurtsportcoaches waarbij er doorverwezen kan worden naar activiteiten in de sociale basis.

Wat hebben we gerealiseerd in 2024?

- In Ruinerwold is gestart met de DOS werkwijze.
- Er is een bijeenkomst georganiseerd voor fysiotherapeuten in de gemeente waarin we hebben gesproken over de preventieketen valpreventie en hoe we dit vanuit gemeente willen invullen.
- Binnen de provincie Drenthe is er een convenant gesloten tussen gemeenten en zorgverzekeraar over aanbod valpreventie. Doordat de keten op orde is kan de zorgverzekeraar het hoog risico aanbod aan inkopen bij de fysiotherapeuten in Drenthe.
- Er zijn 5 sportfunctionarissen gestart met een opleiding om valpreventie te kunnen geven.
- Met fysiotherapie praktijk Prima Life is een afspraak gemaakt om in Zuidwolde en Ruinen valpreventie aan te bieden tot het moment dat onze sportfunctionarissen dit zelf kunnen uitvoeren.
 - o In Zuidwolde zullen dit jaar 2 trainingen starten voor 24 deelnemers
 - o In Ruinen zal waarschijnlijk naar aanleiding van de fittest ook een groep starten.
- De apothekers uit De Wolden hebben zich gemeld bij de gemeente en willen graag samenwerken. Voorbeelden voor mogelijke samenwerkingen zijn;
 - o Het wijzen van patienten op aanbod zoals valpreventie
 - o Scholen van apothekersassistenten, zodat zij, waar van toepassing, ook kunnen doorverwijzen naar aanbod in het voorliggend veld (bv. aanbod op het gebied van laaggeletterdheid/eenzaamheid)
 - o Apothekers worden onderdeel van de fittest en het plus programma bij de valpreventie trainingen.
- Als onderdeel van de valpreventie trainingen bieden we vanuit de gemeente een plusprogramma aan aan de deelnemers. Dit plusprogramma is gericht op vitaal ouder worden waarin bijvoorbeeld aandacht is wonen en zorg, voeding en ouder worden, fysiotherapie, apotheker.
- Als afsluiting van de valpreventie training wordt met elke deelnemer een "onderhoudsprogramma" afgesproken, dit kan bijvoorbeeld gaan om deelname aan een vereniging, sportschool abonnement, gesprek welzijnswerk of een vervolggesprek met een wooncoach vanuit gemeente.
- In 2024 zijn er in De Wolden in De Wijk en Ruinen fittesten afgenomen.
 - Uitnodigingen:** In beide dorpen zijn inwoners van 70 jaar en ouder uitgenodigd.
 - De Wijk en Koekange:** 1.054 uitgenodigd; 102 namen deel (12 juni 2024 plaats gevonden).
 - Ruinen:** 1.021 uitgenodigd; 100 aanmeldingen (25 november 2024 plaats gevonden).

Samenwerking en aanbod De Wijk:

De Wijk: Adviesgesprekken, doorverwijzingen naar sport- en senioren aanbod.

Partners: Fysiotherapie (valrisicotest), huisarts (bloeddruk/bloedsuiker), Welzijn De Wolden (mentale gezondheid), studenten Drenthe College (ondersteuning testen)

Vervolg:

Traject van valpreventie (VVT) door fysiotherapie (13 deelnemers). Een aantal zijn doorverwezen naar regulier sportaanbod en een aantal naar specifiek senioren aanbod.

Samenwerking en aanbod Ruinen:

Partners: fysiotherapie ism sportfunctionaris (valrisico / valpreventie), POH-er (bloeddruk/bloedsuiker), Welzijn De Wolden, lokale aanbieders.

Vervolg: cursus valpreventie In Balans, bestaand aanbod

Wat hebben we niet gerealiseerd?

- Samen met de partners van de beleidsgroep integrale zorg maken we afspraken over de signalering en doorverwijzing van senioren naar valpreventie screening en training. *Deze afspraken moeten nog gemaakt worden.*
- We verkennen of herstelgerichte hulp vanuit de Wmo preventief ingezet kan worden. *Helaas is er in 2024 geen doorverwijzing geweest naar herstelgerichte hulp vanuit deze mogelijkheid.*
- De buurtsport- en cultuurcoaches gaan in overleg met ouderen, sport- en cultuurverenigingen verkennen welk aanbod er ontwikkeld of versterkt kan worden voor de doelgroep senioren. *De verwachting is dat dit gaat lopen als er beter in beeld is welk aanbod er mist. Een actie voor 2025.*

Aandachtspunten voor 2025

- Doorontwikkeling van DOS Ruinerwold
- Aanbod valpreventie uitrollen over gehele gemeente
- Afspraken met partners over doorverwijzing valpreventie trainingen
- Doorontwikkeling van het plus programma valpreventie.
- Voorlichting voor consulenten over mogelijkheid om herstelgerichte hulp ook in te zetten wanneer dit nodig is, maar er geen "recht" is op een Wmo indicatie.
- Doorontwikkeling samenwerking apothekers in De Wolden.
- Samenwerking met sport en cultuur verenigingen rond seniorendoelgroep.

2.6 Samenwerking met inwoners

Wat willen we bereiken?

De ambitie van het Gezond en Actief Leven Programma is dat meer inwoners gezond en gelukkig kunnen meedoen. We werken toe naar een gezonde(re) generatie in 2040. We moeten stappen zetten in het verbeteren van de gezondheid om de gezondheidszorg in de toekomst overeind te houden. Als dit niet lukt, dan is er in de toekomst te weinig beschikbare zorg voor de verwachte vraag.

Vanuit het gezondheidsbeleid is er jaarlijks €20.000 beschikbaar in de regeling preventieakkoord voor inwonersinitiatieven. Hier zijn bijvoorbeeld watertappunten in de gemeente, de gezonde sportkantine en in meerdere dorpen het project 'Samen op stap voor meer gezondheid, vitaliteit en veerkracht' van gefinancierd.

Daarnaast gaan we samenwerken met de dorpencontactfunctionarissen en het programma initiatiefrijk De Wolden om vanuit de samenwerking met dorpsbelangen te werken aan de gestelde opgaven. Hoe kunnen de dorpsbelangen, oftewel de inwoners uit een dorp, bijdragen aan het verbeteren van de gezondheid van de inwoner van De Wolden.

Wat gaan we doen?

- Samen met de dorpsbelangen en de dorpencontactfunctionarissen wordt verkend hoe dorpen zelf stappen kunnen zetten in het bevorderen van gezondheid in de dorpen. De bloeizones uit Friesland zijn hiervoor de inspiratie - bloeizone.frl – [Bloeizones dragen bij aan Positieve Gezondheid: het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan.](#)
- Op basis van de plannen per bloeizone wordt samen met de gemeenschap gekeken naar ondersteuningsmogelijkheden.

Wat is er gerealiseerd in 2024?

In 2024 is de pilot EigenWijsheid De Wolden gestart. Samen met inwoners, college, raad en ambtenaren is er in 5 dorpen een uitwerking gemaakt van de dorpsvisies. Om de uitvoering van de bedachte plannen tot bloei te laten komen, is het hebben van een uitvoeringsparagraaf bij de dorpsvisie een meerwaarde. Inwoners hebben hierbij de regie en gaan samen in gesprek over wat voor hen in het dorp belangrijk is. Terugkerende thema's in de dorpsvisies zijn ontmoeting en leefbaarheid. Dit uit zich onder andere in zorgen voor het behoud van scholen en dorpshuizen en het organiseren van bijeenkomsten voor jong en oud.

Daarnaast is er op 4 november een netwerkbijeenkomst positieve gezondheid georganiseerd in De Wolden waarbij de Bloeizones centraal stonden.

Aandachtspunten voor 2025

Voor het komende jaar gaan er ook in de andere dorpen gesprekken plaats vinden over de opstellen van een uitvoeringsparagraaf bij de dorpsvisies. Belangrijk dat inwoners hierbij worden ondersteund om naast aandacht voor de fysieke leefomgeving ook mee te denken en uitvoering te geven aan het verbeteren van de informele zorg in hun dorpsgemeenschap.

3. Financien GALA

Jaarlijks ontvangen we een specifieke uitkering voor de uitvoering van het GALA. We hebben hier een begroting voor opgesteld waarbij we de middelen optimaal gebruiken om de doelen van het akkoord te realiseren.

Binnen de regeling is er de mogelijkheid om bestaande opgaven (bijvoorbeeld de opgave voor het welzijnswerk) of uren van personeel mee te nemen in de verantwoording.

Hierdoor is er ruimte binnen de budgetten 2024 om € 60.000 van het budget te bestemmen voor de uitvoering van het GALA 2025.

Bestemmingsvoorstel GALA 2024

Aan het college is voorgesteld om €60.000 te bestemmen in de jaarrekening 2024 voor de uitvoering van het GALA in 2025.

Dit gaat om de gelden die vrijvallen.

De €60.000 is gebaseerd op inspanningen die in 2024 niet zijn uitgevoerd. Dit zijn;

Ontwikkelbudget sociale basis dorpen €30.000

Binnen het programma van de dorpencontactfunctionarissen wordt er gewerkt aan dorpsagenda's. Binnen deze agenda's willen we graag aandacht voor de sociale componenten. In De Wolden worden we allemaal ouder, het zorglandschap verandert, dit vraagt iets van ons allemaal. Samen met inwoners willen we verkennen hoe we hier invulling aan kunnen geven en deze initiatieven ondersteunen met dit beschikbare budget.

Bijeenkomst gezonde keuze evenementen €5000

Een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag is een belangrijke voorwaarde om te werken aan een gezonde(re) generatie 2040. Als gemeenten verstrekken we jaarlijks evenementenvergunningen. Binnen deze vergunningen kunnen we opnemen om ook een gezonde keuze aan te bieden tijdens evenementen. Deze inspiratiebijeenkomst is bedoeld voor evenementen organisatoren om inspiratie op te doen voor deze gezonde keuze.

Ontwikkelbudget sport en cultuur verenigingen €25.000

Binnen De Wolden vergrijzen we in een hoog tempo, maar hierbij sluit het aanbod bij sport en cultuurverenigingen niet altijd aan. Dit budget is bedoeld als ontwikkelbudget voor verenigingen. Om een training voor trainers aan te bieden voor de doelgroep senioren, om bv. materialen aan te schaffen, oftewel – om het mogelijk te maken dat verenigingen ook aanbod hebben voor de senioren doelgroep.

4. SWOT analyse en conclusies

Tijdens de kerngroep GALA van 12 november hebben we met elkaar gesproken over de voortgang van het programma aan de hand van een SWOT analyse. De samenvatting en conclusies zijn de volgende;

<p>Wat gaat goed</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organisatiestructuur werkt goed - Er gebeurt al heel veel moois, een goede start gemaakt. - Sociale kaart ontwikkeling en daaraan gekoppeld de samsam overleggen die in opstart zijn. <ul style="list-style-type: none"> - Versterking voorliggend veld - Eigen initiatief huisarts Zuidwolde om met inwoners in gesprek te gaan over gezondheid. - Samenwerking apothekers - Onderlinge samenwerking 	<p>Wat kan beter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking met de uitvoering (sport en cultuurfunctionarissen) - Communicatie – zichtbaar maken wat we doen. - Samenwerking met onze inwoners (bij ons en bij de collega professionals) wat betreft transitie zorg naar gezondheid
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking nog meer benutten - Vanaf 1 januari 1 team met uitvoering sport en cultuur - Opgaven nog meer in samenhang met elkaar ontwikkelen, om ook nieuwe ontwikkeling hieraan te haken (samenhang met LEA ontwikkeling). - GGD adviesfunctie nog meer gebruiken - Focus op concrete resultaten - Inwoner betrokkenheid nog meer vergroten - Focus op sociale elementen in de ontwikkeling uitvoeringsagenda's dorpsvisies - Communicatie 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ombuigingen en de keuzes die gemaakt gaan worden. - Structurele taken versus incidentele financiering - Transformatie bereidheid professionals (fysio's, verloskundigen, welzijn) - Doen wat we zeggen
<p>Conclusies – focus 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integraliteit en samenwerking - Groots denken en klein doen – focus op concrete resultaten en zichtbaarheid - Inwoner betrokkenheid - Herijking welzijnsbeleid 	

5. Vooruitblik 2025

Voor de uitvoering van het GALA programma 2025 is de werkagenda 2024 de basis. Deze is toegevoegd aan de bijlage van dit jaarverslag.

Vanuit de SWOT analyse nemen we wel een aantal aandachtspunten mee voor de ontwikkeling van het GALA in 2025. Dat zijn de volgende;

- **Integraliteit en samenwerking**
 - Verbinding met ontwikkeling Onderwijs Agenda
 - Verbinding met nieuw te ontwikkelen cultuurvisie
 - Optimaliseren samenwerking sportfunctionarissen en cultuurcoaches
 - Samenwerking apothekers vormgeven
 - Opstart en ervaring met SAM SAM overleg

- **Groots denken en klein doen – focus op concrete resultaten en zichtbaarheid**
 - Faciliteren en ondersteunen bijeenkomst huisarts Zuidwolde
 - Bijeenkomsten positieve gezondheid
 - Kansrijke start – van zaaien naar bloeien.
 - Uitvoeringsplan ketenbeleid en PHP Alcohol en Drugs
 - Communicatieplan en acties over resultaten uit GALA programma

- **Inwoner betrokkenheid**
 - Verbinding wijk en dorpsagenda's (uitvoeringsplannen)
 - Ontwikkeling DOS Ruinerwold
 - Inwonerbetrokkenheid als basis bij alle nieuwe ontwikkelingen die inwoners direct raken.

- **Herijking welzijnsbeleid**
 - Samen met welzijn en sociaal domein werken aan toekomstbestendige opgave.

6. Bijlagen

Begroting 2025-2026

Uitvoeringsplan 2024 – 2025a

Programmaplan 2023-2026